

PAPA FRANJO I BL. DJEVICA MARIJA

Mons. dr. sc. Vlado Košić

Izlaganje na Danu HMI-a, 25. ožujka 2022.

Papa Franjo je od 13. 3. 2013. do danas izdao dokumente:

- ***Lumen fidei***. Svjetlo vjere, enciklika o vjeri, 2013.
- ***Relatio finalis***. Zaključno izvješće Biskupske sinode Sv. Ocu Franji. Poziv i poslanje obitelji u Crkvi i suvremenom svijetu, 2015.
- ***Laudato si'***, enciklika o brizi za zajednički dom, 2015.
- ***Amoris laetitia***. Radost ljubavi. Posinodalna apostolska pobudnica... o ljubavi u obitelji, 2016.
- ***Misericordia et misera***, apostolsko pismo na zaključenju izvanrednoga jubileja milosrđa, 2016.
- ***Gaudete et exultate***. Radujte se i kličite, apostolska pobudnica o pozivu na svetost u suvremenom svijetu, 2018.
- ***Fratelli tutti***, enciklika o bratstvu i socijalnom prijateljstvu, 2020.
- ***Patris corde***. Apostolsko pismo o sv. Josipu, 2020.
- ***Canndor lucis aeternae***. Sjaj vječnog svjetla, apostolsko pismo o sedamstotoj godišnjici smrti Dantea Alighierija, 2021.

Radi se o devet dokumenata, 3 enciklike i 6 apostolskih pisama, odnosno pobudnica pape Franje.

Papa Franjo nije napisao ni jedan izričit dokument o BD Mariji, kao što su npr. pape Pavao VI. i papa Ivan Pavao II. napisali enciklike eksplicitno o Mariji: Pavao VI., *Marialis cultus* (1974), Ivan Pavao II., *Redemptoris Mater* (1987); *Mulieris dignitatem* (1988); *Rosarium Virginis Mariae* (2002).

Dakle riječ je o dokumentima pape Franje koji imaju druge glavne teme, a Marija je spomenuta na rubu. Pa ipak i takvi spomeni, kako naslovi za Mariju tako i molitve Mariji iznose najčešće Papin osobni stav, sadrže njegovu mariologiju, odnosno teološko promišljanje o BDM. Stoga je zanimljivo i vrijedno to razmotriti.

NASLOVI ZA MARIJU

Papa Franjo naziva Mariju: „**svetica nad sveticama**“ (GE, 176), „**Majka milosrđa**“ (MM, 22), „**Majka i Kraljica svega stvorenja**“ (LS, 241), „**naša majka**“ (LS, 246), „**Majka Crkve i majka naše vjere**“ (LF, 60), „**Djevica majko, kćeri svoga sina...**“ (oksimoron!) (CLA, 7), „**uzor krjeposti**“, „**zvijezda jutarnja**“ i „**znamen ljubavi**“ (ib.).

Ovdje se, možemo reći, spominju neki već poznati marijanski naslovi, ali i neki naslovi koje do sada nismo susretali za Mariju. Od poznatih to je **Majka milosrđa**... Poznato je da je papa Franjo 2016/2017. proglasio Godinom milosrđa. Znamo i da je Marija taj naslov imala u starini. Tako npr. u svetištu u Kloštar Ivaniću Mariju od davnine zovemo Majkom milosrđa, no u kontekstu ove spomenute Godine milosrđa dolaze i neki novi naglasci... k tome papa Franjo uveo je i u Litanije lauretanske zaziv *Mater misericordiae*, ora pro nobis!

Naslov **Majka i Kraljica svega stvorenja** osobito je nov i do sada nepoznat. Naime, papa ga daje Mariji u kontekstu poziva na sveopću brigu za našu zemlju i sve stvoreno. Imamo blagdan Krista Kralja svega svijeta. Po toj analogiji je i Marija prozvana *Kraljicom neba i zemlje*, međutim sada u ovom kontekstu ona postaje **Majka i Kraljica svega stvorenja**... ona se brine za nas ljude, ona se brine i za našu zemlju i okoliš, za sve stvoreno... Možda je ovaj dodatak „Majka“ u naslovu **Majka i Kraljica svega stvorenja** povezan i s nazivom za zemlju – Majka zemlja, što neke sablažnjava, a nekima daje intimni odnos, odnos posebnog poštovanja prema zemlji – kao kod sv. Franje - i svemu što je

na njoj, a koja nas ljude hrani i traži da i mi nju negujemo. Marija je sigurno dobar simbol za taj odnos.

Još je jedan naslov, koji je papa Franjo dao Mariji, u Litanijama Lauretanskim – dakle, ne spominje se u ovim pisanim dokumentima, ali on ga umeće u Litanije koje su veoma popularne u pučkoj marijanskoj pobožnosti pa se stoga treba spomenuti jer pokazuje papinu želju da utječe na vjernike i njihovu osjetljivost na današnje probleme. To je... „**Utjeha selilaca**“. O tom je naslovu bilo riječi i kod prevoditelja i teologa, a HBK je usvojila – od više predloženih – upravo taj naslov. Netko će reći da je trebalo izričito spomenuti migrante jer bi tada bila možda jasnija papina nakana: Utjeha migranata... no mi imamo lijepe hrvatske riječi pa strane riječi, gdje možemo, mijenjamo s hrvatskima. Ovaj je naslov uveden prošle godine službeno u Litanije, zajedno s još tri: Majka milosrđa (već spomenut naslov, koji je i u dokumentu *Misericordia et misera* (br. 22), tj. “*Mater misericordiae*”; “*Mater spei* - Majko nade” i “*Solacium migrantium*” - *Utjeha selilaca* (20. lipnja 2020.) Možda je sada ovako i bolje, tj. kad imamo i izbjeglice iz Ukrajine, a ne samo migrante iz Bliskog i daljeg Istoka, iz Afrike... naime, ovi su većina kršćani a oni su većina muslimani... Dakako, da su prema papi Franji „*tutti fratelli*“ – svi braća, bez obzira na vjeru, ali mi kršćani smo ipak kršćane primamo kao svoju braću a dužni smo se moliti za sve koji su prisiljeni iseliti se iz svoje domovine...

MOLITVE MARIJI

Papa Franjo završava dva dokumenta molitvom koju upućuje, jednu direktno Mariji, drugu Svetoj obitelji u kojoj izričito spominje, zajedno s Isusom i Josipom, dakako i BD Mariju.

Direktno se obraća molitvom Mariji na kraju dok. *Lumen fidei*, a Molitvu svetoj obitelji ima *Amoris laetitia* i *Relatio finalis*.

U dokumentu o vjeri *Lumen fidei* Papa na kraju, nazivajući Mariju „majkom naše vjere“, moli:

Pomozi, Majko, našu vjeru!

Otvori nam uši za Riječ, da čujemo Božju riječ i prepoznamo Božji glas i Božji poziv. Probudi u nama želju da slijedimo njegove korake, da izađemo iz svoje zemlje i prihvatimo njegovo obećanje. Pomozi nam da nas dotakne njegova ljubav da bismo ga mogli dotaći svojom vjerom... Posij u našu vjeru radost Uskrsloga. Podsjeti nas d onaj koji vjeruje nikada nije sam. Nauči nas gledati Isusovim očima, da on bude svjetlo na našem putu...

U AL i RF:

Isuse, Marijo i Josipe, u vama promatramo sjaj istinske ljubavi i vama se s pouzdanjem obraćamo. Sveta nazaretska obitelji, učini i naše obitelji mjestima zajedništva i prostorima molitve, istinskim školama evanđelja i malim kućnim Crkvama... Isuse, Marijo i Josipe, čujte i uslišite našu molbu. Amen.

PAPINA POBOŽNOST PREMA MARIJI

Ove su molitve izričit izraz papine pobožnosti prema Mariji. Znamo da svaki puta prije i poslije svog apostolskog putovanja papa Franjo odlazi u baziliku Santa Maria Maggiore i tu se pomoli pred ikonom Presv. Bogorodice.

Također je poznato kako je on još u Argentini osobito volio pobožnost prema *Mariji koja razvezuje čvorove* pa je i tu sliku uvijek veoma častio, a ima je u svojoj sobi. Ova originalna slika je iz Augsburga u Njemačkoj, a naslikao ju je Johann Georg Melchior Schidter oko 1700. godine. Čvor označuje grijeh, kako je propovijedao već sv. Irenej: Eva je svezala čvor... Papa Franjo susreo je ovu sliku kad je boravio na školovanju u Njemačkoj i prenio je tu pobožnost u Argentinu: kad je postao pomoćni biskup Buenos Airesa, ustanovio je svetište *Marije koja razvezuje čvorove*. Slika je svečano postavljena 8. prosinca 1996. u crkvi sv. Josipa Talarskog (San Jose del Talar). Danas je to vrlo posjećeno svetište.

Papa Franjo je u katehezi 12. listopada 2013. rekao: »Svi mi imamo neke čvorove i svi možemo u svom srcu reći: ‘Oče, moje se čvorove ne može razvezati!’ Pogriješno je ovako govoriti. Svi čvorovi našega srca, svaki čvor naše savjesti, može se razvezati. Molim li Mariju da mi pomogne imati povjerenja u Božje milosrđe, da razriješi moje čvorove, da se promijenim?«

ZAKLJUČAK

Papa Franjo sav je svoj pontifikat stavio pod zaštitu BDM i već 2013. posvetio je čitav svijet Bezgr. Srcu Marijinom. I mi danas, na njegov poziv i zajedno s njim, posvećujemo Rusiju i Ukrajinu BSM.

Papa Franjo izrazito je pobožan prema BDM koju časti i kojoj se utječe u zagovor. U svojim dokumentima međutim ne govori o Mariji izričito, ali u svojim pastoralnim i osobito dokumentima socijalne naravi on se poziva na Mariju, naziva ju i tradicionalnim ali i nekim novim naslovima kojima pokazuje svoje povjerenje u njezinu pomoć. Posebno se to osjeća u njegovoj brizi za očuvanje okoliša i Zemlje koju čovjek uništava, te u zauzimanju za bratstvo svih ljudi.